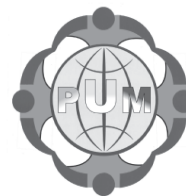

BULETIN informativ

Pentru membrii PUM

al Partidului Umanist din Moldova

Nr. 1
martie 2006

Adresarea d-lui Ion MEREUȚĂ în cadrul Congresului de constituire a Partidului Umanist din Moldova (10 decembrie 2005)

Dragi compatrioți !

Promotiile noastre, noi cu toții am fost sortii să trăim și să activăm în această perioadă specifică – răspîntii de veacuri, de milenii și de transformări social – economice, la hotarul contradicțiilor dintre socialism comunism și liberalism. Lumea aceasta schimbătoare este însoțită pe de o parte de procesele globalizării, europenizării, iar pe de altă parte ia amploare terorismul, intoleranța, lupta între culturi, între religii și confesiuni. Republica Moldova nu este un martor ocular pasiv, ci se află în mijlocul acestor evenimente. Reformele social-economice au declanșat crize și fenomene sociale: sărăcia, corupția, separatismul, migrația excesivă, destrămarea familiilor. Reformele au loc și în mentalitatea oamenilor. Trecerea de la un sistem economic, politic și centralizat la unul democratic și liberal a impus și criza mentalității oamenilor care se reflectă în procesul social de adaptare. Schimbarea relațiilor de proprietate, care s-a evidențiat la prima etapă ca un „capitalism primitiv” a generat și unele maladii sociale – invidia, agresivitatea, mercantelismul, corupția, ura și meschinăria, egoismul și altele. Aceste procese sunt însoțite de înrăutățirea sănătății populației, a generațiilor tinere corelînd direct cu criza demografică, scăderea natalității, creșterea mortalității, îmbătrînirea populației, șomajul, etc. În urma migrației are loc distrugerea familiilor, abandonarea copiilor, ia amploare fenomenul copii ai străzii, bătrînii rămîn solitari. E pus în pericol chiar însăși genofondul țării. Paralel s-a declanșat o criză a identității, a demnității umane și naționale. Oamenii, cetăținii Moldovei, acceptînd un loc de muncă în străinătate își pierd demnitatea și lezează

demnitatea națiunii. Spun că anume demnitatea, pentru că în tabela virtuților nu există vre-un element separat de Demnitate. Toate încep de la demnitate și nu pot exista fără ea. În aceste condiții ar fi fost util ca forțele politice, partidele politice să fie îngrijorate de această stare de lucruri. Dar de fapt noi, cetățenii Moldovei, am simțit diferite curente politice cu diferite doctrine – comunism, socialism, social – democrație, socio – liberalism, liberalism creștin democrație, etc. Cu toate că există pluripartidismul, diferite partide politice, sociumul moldovenesc nu se expune la scrutinele electorale doctrinal. Pe de altă parte toate aceste doctrine fie de dreapta, fie de stînga, fie de centru nu numai că divizează eșchierul politic, dar din start despart oamenii, induc divergența, dau naștere intoleranței politice și ulterior sociale, a discrepanței sociale, etc. Anume acest studiu, frămîntările mele sufletești și intelectuale din 1988 pînă în prezent, la început solitare, iar mai tîrziu și în prezent cu mulți adepți, m-au adus la integrarea valorii umane, la demnitate, ca valoare supremă a omului și națiunii, la o nouă concepție social – politică și anume la doctrina Umanismului. Fiind îngrijorat, alături de confracții mei de idei, de starea oamenilor, de degradarea demnității noastre, de pierderea valorii noastre ca oameni, ca neam și popor, ne-am propus să elaborăm o concepție specifică bazată pe Homocentrismul social. Sunt conștient că elaborarea unei concepții este un lucru greu și anevoios, dar colaborarea cu unii cugetători – filosofi, oameni politici din Europa, Rusia, Ucraina, România, Franța, etc. m-au motivat încă și mai mult să argumentez din punctul meu de vedere Doctrina Umanismului și să o propun confracțiilor mei și poporului.

Recunosc că în deducțiile științifice m-au ajutat și rezultatul cercetărilor științifice a sociumului moldovenesc, a maladiilor societății noastre, dezamăgirile mele în activitatea unor partide și lideri, a unor oameni care au trădat interesul politic

10 decembrie - ziua constituirii Partidului Umanist din Moldova.

10 decembrie - ziua drepturilor tale.

10 decembrie - șansa vieții noastre.

Deșteaptă-te - și vei avea un viitor luminos.

Ne dorim normalitate

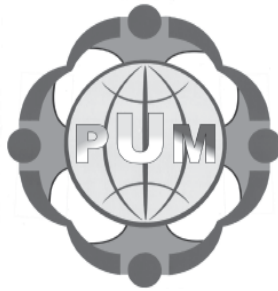
Se poate de spus multe despre necesitatea apariției Partidului Umanist din Moldova și despre rolul pe care acesta îl va avea în cadrul politicii naționale. Esențial e că îmi doresc, ca PUM să contribuie la readucerea normalității în Republica Moldova. Constituirea PUM reprezintă de fapt o primă etapă în direcția spre normalitate. Ne-am săturat de discursuri demagogice și promisiuni deșarte, e timpul ca NOI să ne unim într-un grup politic, să decidem, să spunem lucrurilor pe nume, să discutăm deschis despre ce ne doare și despre ce credem că ar trebui de făcut ca să ne simțim mai bine în țara în care trăim.

În momentul în care rămînem independenți sau apolitici, alții se organizează politic și ne dictează voința lor. Singurul mod în care ne putem apăra eficient interesele individuale, colective și naționale este să ne organizăm politic, ca grup. Foarte mulți membri PUM fac parte din clasa mijlocie, încă în formare în Republica Moldova. Dacă vrem să creștem într-un mod corect și sănătos, e absolut necesar să ne exprimăm politic, într-un fel diferit de politica la care asistăm astăzi.

Continuare în pag. 2

Congresul de constituire al Partidului Umanist din Moldova a hotărât:

1. A constitui Partidul Umanist din Moldova (PUM).
2. A adopta Statutul PUM.
3. A aproba Programul PUM.
4. A alege Președinte PUM pe profesorul universitar, doctor habilitat, academician al Academiei Internaționale "Noosfera" Ion Mereuță.
5. A alege Comitetul Național PUM.
6. A alege Comisia Republicană de revizie a PUM.
7. A alege Comisia de etică, litigii și petiții.
8. A împuternici Președintele PUM, dl Ion Mereuță să prezinte PUM în programul de înregistrare la Ministerul Justiției.
9. A delega împuterniciri Biroului Permanent PUM pentru îndeplinirea cerințelor Ministerului Justiției în procesul înregistrării PUM.

Sigla Partidului Umanist din Moldova

Adoptată prin Hotărârea Consiliului
Național al Partidului Umanist
din Moldova din 10.12.05

Necesitatea constituirii Partidului Umanist din Moldova (PUM)

PUM a apărut din necesitățile reevaluării omului în societate, reafirmării demnității Umane, Familiare și Naționale, precum și a Credinței. Premisele sunt argumentate de:

- Nerezolvarea pînă în prezent a problemei primordiale a Republicii Moldova - dezmembrarea teritorială și imposibilitatea partidelor politice existente de a rezolva diferendul transnistrean și de a unifica țara;
- Apariția în societate a neîncrederii, indiferenței, absenteismului;
- Voința unor cetățeni activi politic, reprezentanți ai societății civile - juriști, economiști, medici, ingineri, țărani liberi, vîrstnici și tineri, băștinași și alte etnii conlocuitoare, creștini și alte confesii, ce își propun de a da o calitate nouă politicii din Republica Moldova;
- Pericolul în care se poate afla în perspectivă genofondul țării - sănătatea precară a cetățenilor și mai ales a tinerii generații, micșorarea longevității vieții, invaliditate înaltă, natalitate scăzută și spor natural negativ, șomajul, migrațiile excesive,
- Continuarea și aprofundarea crizei economice și sociale, divizarea societății în foarte bogați și săraci, criza demnității umane, a familiei și națiunii, criza moralității sociale, denaturarea valorilor general-umane, apariția multiplelor maladii în relațiile umane, inclusiv și a fricii care tot mai mult afectează cetățenii Moldovei;
- Monopolizarea puterii, discrepanța dintre putere și popor, necesitatea reorganizării statale și a reformei constituționale, stat prezidențial, asigurarea direct reprezentativă a deputaților ca aleși ai poporului și nu ai partidului;
- Mercantilismul și protecționismul sistemului de formare a listelor candidaților în deputați;
- Necesitatea umanizării politicii - politica nu pentru politică, dar politica pentru om, familie, colectivitate, pentru o calitate înaltă a vieții;
- Scopul PUM – integritatea teritorială a țării, edificarea unei societăți umaniste, integrarea europeană și mondială a Republicii Moldova.

Considerăm că doar prin unitate, muncă și umanism vom putea supraviețui în mileniul al treilea, iar credința și solidaritatea vor facilita pacea și înțelegerea civică.

Adresarea d-lui Ion MEREUȚĂ în cadrul Congresului de constituire a Partidului Umanist din Moldova (10 decembrie 2005)

Continuare din pag.1

și interesul neamului. După aceste acțiuni a apărut dezamăgirea, neîncrederea, destrămarea și absenteismul. Noi venim cu ideea de a reîntoarce încrederea cetățeanului, să-i arătăm calea pragmatismului. Anume aceasta trebuie să devină motoul și forța motrice a motivației și a încrederii în ceea ce dorim să înfăptuim. Putem realiza și atinge țelurile noastre numai printr-un concept bine determinat pe care noi îl propunem – Umanismul. Acest lucru poate fi realizat prin muncă, prin creativitate, prin cultură și educație, prin gândire globală și intelect universal, prin implimentarea valorilor general umane și democratice, prin înțelepciune, prin edificarea valorilor morale și religioase. Toate acțiunile noastre trebuie să fie efectuate și parcurse cu credință în Dumnezeu, în

Țară, în Neamul nostru. Ca niciodată avem nevoie de unire, de spirit de solidaritate, de devotament față de neam, față de ideea umanismului, față de demnitate umană și națională. Avem nevoie de dezvoltare umană durabilă, de integrare europeană și mondială, păstrîndu-ne identitatea și demnitatea. Barometrul opiniei publice arată necesitatea creării unei noi forțe politice bazată pe Doctrina Umanismului și anume a Partidului Umanist..

Vă chemăm, stimați concetățeni, în rîndurile noastre, să ne unim în numele omeniei, în numele demnității umane și naționale, în numele Credinței și a bunului Dumnezeu, pentru a făuri un viitor prosper.

Noi dorim să însănătoșim societatea, să apărăm omul, cetățeanul, familia, demnitatea umană și națională, să apărăm Credința. Vă așteptăm în rîndurile noastre.

Sunteți oricînd bineveniți!

Asociația "PENTRU DEMNITATEA UMANĂ" – un prieten demn de a oferi un ajutor

Asociația „Pentru Demnitatea Umană” întrunește oameni cu pondere în domeniile lor de activitate, oameni care își depun toate eforturile, care își asumă toate responsabilitățile pentru a oferi cetățenilor posibilitatea de a cunoaște ceea ce înseamnă Demnitate Umană. Din momentul fondării asociației acești oameni încearcă să dezvolte acest concept fundamental pe care se bazează apărarea drepturilor omului.

S-a mai scurs un an. Anul 2005 nu a fost unul ușor. Dar cu certitudine că lucrurile mari încep de la lucruri mărunte, astfel am încercat din puținul și cu puținul care îl avem, să ajutăm pe aproapele nostru.

În decursul anului 2005 Asociația a organizat trei conferințe științifico-practice. În cadrul conferințelor au fost puse în discuție teme ce țin nemijlocit de Demnitatea Umană. Temele au fost abordate din mai multe puncte de vedere certificînd atît reperele teoretice necesare cît și posibilele aplicații practice. Conferințele organizate în cadrul Asociației „Pentru Demnitatea Umană” s-au axat pe așa teme ca: Genofondul țării și sănătatea tinerii generații - demnitatea națională de mîine; Limba română - atribut al demnității și identității naționale; Demnitatea și credința cu participarea cinstiților părinți ați a Patriarhiei Moldovei cît și a Patriarhiei Basarabiei.

De asemenea membrii Asociației „Pentru Demnitatea Umană” nu au uitat nici de cei care sunt mai triști ca noi. Căci asta și presupune sensul demnității

să fii indulgent, loial și cum spune Sfînta Biblie ”Împartă-te cu aproapele tău”. În acest sens au fost acordate ajutoare materiale copiilor orfani. Doi copii orfani au primit în dar cîte un premiu bănesc. Tot material au fost ajutați sinistrații calamităților naturale din România și de la noi din țară. Asociația s-a mai implicat în cadrul Telemaratonului care a fost organizat de către EuroTV oferind ajutor material bănesc.

Medicii care activează în cadrul Asociației, în colaborare cu medicii care își exercită funcțiile în centrele medicale din Chișinău, au acordat consultații medicale gratis la 156 de cetățeni din diverse localități ale republicii. De asemenea au fost oferite gratis consultații juridice unui număr de 48 de persoane.

Tot cu ajutorul Asociației a fost săpată o fîntînă. Fîntîna demnității umane, săpată de către oamenii cu demnitate, pentru că numai atunci te poți numi DEMN cînd rămîne în urma omului un lucru sînt de care se poate bucura omenirea.

Scopul strategic propus de grupul de oameni care activează în cadrul Asociației „Pentru Demnitatea Umană” încetul cu încetul reușește să se realizeze. Dar mai e timp și pentru mai multe. Trebuie doar să fim optimiști, să credem în puterea Asociației și cu ajutorul ei ne vom ridica viața la un nivel înalt. Să sperăm că optimismul va fi îndreptățit de realitate.

STATUTUL

PARTIDULUI UMANIST DIN MOLDOVA

adoptat la Congresul de constituire al Partidului Umanist din Moldova (PUM) la 10 decembrie 2005

I. Dispoziții generale

1.1. Partidul Umanist din Moldova (în continuare – partid), este o asociație binevoală a cetățenilor Republicii Moldova, constituită pe baza concepțiilor, idealurilor, scopului și obiectivelor care contribuie la realizarea voinței politice a anumitei părți a populației, prin cucerirea într-un mod legal, a puterii de stat și participarea la exercitarea ei.

1.2. Partidul își realizează activitatea sa în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea Republicii Moldova privind partidele și alte organizații social-politice Nr. 718– XII din 17.09.91, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova despre Regulamentul cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice Nr.699 din 23.07.99, Codului Civil al RM Nr.1107-XV din 06.06.2002, precum și în baza prezentului Statut.

1.3. Partidul posedă calitatea de persoană juridică, independentă financiară, economică și organizațională.

1.4. Partidul acționează pe întreg teritoriul și se află sub jurisdicția Constituției Republicii Moldova. Partidul își formează structura conform principiului teritorial, care coincide cu divizarea teritorial – administrativă a Republicii Moldova.

1.5. Partidul are ștampila sa, simbolurile sale – siglă, drapel și alte elemente în stil și posedă dreptul exclusiv de a le folosi.

1.6. Sigla Partidului Umanist din Moldova reprezintă patru oameni ce s-au încins într-o horă, simbolizând unitatea și stăpînesc globul, semnificînd demnitatea umană și familială — baza umanității. În centru este plasat globul pămîntesc, pe ecuatorul cărui sunt înscrise trei litere — PUM, litera U este cea mai mare și simbolizează umanismul drept concept universal de supraviețuire a omenirii. Litera P — partid, iar litera M — Moldova. Aceste trei litere sunt înscrise în culorile tricolorului, ce simbolizează statalitatea Republicii Moldova.

1.7. Drapelul PUM este alb, avînd în centru imprimată sigla partidului.

1.8. Partidul colaborează cu alte partide, mișcări social – politice, blocuri politice, ONG-uri, care au ca obiectiv aspirațiile Partidului, cît și cu organizații similare, cetățeni ai Republicii Moldova de peste hotare.

1.9. În conformitate cu Statutul și legislația Republicii Moldova, Partidul are dreptul să intre în asociații internaționale, să stabilească relații internaționale și contacte directe, să încheie acorduri (contracte).

1.10. Partidul poate delega delegați la congrese, conferințe, simpozioane internaționale.

1.11. Partidul poate încheia contracte, acorduri, memorandumuri cu diferite partide similare din alte țări în domeniul schimburilor de experiență, pregătirea cadrelor, etc.

1.12. Sediul Biroului permanent al partidului se află în mun. Chișinău, or. Codru, str. Sf. Gheorghe 12.

II. Concepțiile și valorile doctrinale ale PUM

2.1. Partidul a apărut din necesitățile reevaluării omului în societate, reafirmării valorilor umane și a demnității, precum și a relațiilor dintre om, societate și stat.

2.2. Partidul promovează doctrina umanismului, care oferă repere teoretice

și practice pentru soluționarea contradicțiilor majore manifestate în cadrul sistemului politic al societății contemporane.

2.3. Valorile fundamentale ce stau la baza doctrinei Partidului sunt :

- libertatea personalității umane la exercitarea deplină a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului;

- responsabilitatea umană ca factor de armonizare a aspirațiilor omului cu interesele majore ale societății;

- cunoașterea trebuie să devină mijloc de dobîndire a libertății individului și condiție de asumare a responsabilității;

- inițiativa și proprietatea privată ca factor de garanție a protecției economice și sociale, ca condiție de manifestare atît a libertății, cît și a responsabilității individului;

- reafirmarea în relațiile umane și în relațiile om – societate – stat, a moralei și culturii sociale, a principiilor general umane, a virtuților morale și divine.

2.4. Partidul se angajează să reprezinte politic pe toți cetățenii care au credință, reafirmă și implementează principiile democratice, valoarea umană în necesitatea împlinirii personalității și afirmării demnității umane. Partidul consideră că afirmarea personalității și a demnității umane poate avea loc numai în condițiile unui nivel înalt de bunăstare, de aceea susține inițiativa privată și antreprenoriatul pentru a forma și a promova clasa medie din Moldova și capitalul autohton în numele prosperării țării.

III. Scopurile, obiectivele și principiile PUM. Mijloacele de realizare a lor

A. Scopul

3.1. Drept scop principal, PUM consideră:

3.1.1. Promovarea și realizarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, edificarea societății umaniste și integrarea Moldovei în valorile europene și mondiale;

3.1.2. Reînvierea Demnității Umane și Naționale în Republica Moldova;

3.1.3. Ridicarea societății din criza social-economică prin participarea economică a statului; asigurarea unei calități înalte a vieții în Republica Moldova;

3.1.4. Crearea condițiilor vitale necesare pentru dezvoltarea omului și afirmarea lui ca personalitate în societate;

3.1.5. Consolidarea cetățenilor Republicii Moldova avînd ca scop confirmarea sa ca un popor unitar și națune;

3.1.6. Afirmarea unei societăți bazate pe norme de Drept, Demnitate și Credință;

3.1.7. Umanizarea politicii.

B. Obiectivele

Întru realizarea scopurilor statutare, Partidul:

3.2.1. Va contribui la manifestarea liberă a personalității umane prin exercitarea deplină a drepturilor, libertăților și îndatoririlor omului;

3.2.2. Va promova ca factor de armonizare a aspirațiilor omului cu interesele generale ale societății noastre – responsabilitatea umană;

3.2.3. Va considera cunoașterea și creativitatea omului ca mijloc de dobîndire a libertății pe de o parte, iar pe de alta, de asumare a responsabilităților;

3.2.4. Va considera proprietatea privată ca factor de menținere a inițiativei sociale, ca condiție de manifestare a libertății și responsabilității individuale, susținînd interesele întreprinzătorilor particulari și inițiativa privată ca un element ce va menține pluralitatea economică și ca factor general, care va dezvolta economia în ansamblu în Moldova și va promova capitalul autohton;

3.2.5. Va contribui la renașterea economică, politică, spirituală și culturală a Republicii Moldova, a Umanismului, Demnității Umane, Naționale și Credinței;

3.2.6. Va contribui la stabilitatea și dezvoltarea social politică și economică în țară;

3.2.7. Va lupta în conformitate cu legea pentru a câștiga majoritatea în organele puterii legislative și executive de toate nivelurile;

3.2.8. Va susține cursul implementării relațiilor economice de piață, a antreprenoriatului, dar și a unei politici sociale adecvate pentru toate categoriile sociale;

3.2.9. Va contribui activ la renașterea satului, înfăptuirea reformei agrare, valorificarea vredniciei țărâniei și dezvoltării tuturor localităților;

3.2.10. Va contribui la propagarea și promovarea valorilor general umane, va proteja valorile naționale și drepturile omului, va contribui la afirmarea Umanismului, a Demnității Umane, Naționale și Credinței;

3.2.11. Va apăra dreptul oamenilor la credință și va promova o politică socială a fețelor bisericesti, va apăra și va consolida creștinismul, convețuirea pașnică cu alte confesiuni;

3.2.12. Va contribui la stoparea migrației excesive din Republica Moldova mai ales a tinerilor intelectuali și folosirea intelectului societății pentru redresarea economiei naționale, dezvoltarea și civilizarea societății moldovenești.

C. Principiile

3.3. Partidul se va conduce în activitatea sa de următoarele principii:

3.3.1. Prioritatea valorilor general – umane a umanismului, a Demnității și Credinței;

3.3.2. Pluralismul de idei, concepții, atitudine respectuoasă față de biserică ortodoxă din Moldova, față de alte confesiuni și de libera cugetare;

3.3.3. Egalitatea proprietăților și apărarea lor de către stat; proprietatea privată apărută de stat va constitui sursa garanției libertăților individuale și intereselor omului.

3.3.4. Activitatea antreprenorială și proprietatea privată va fi garantată și apărută de stat;

3.3.5. Crearea unui stat democratic, bazat pe drept, a unui stat economic și social, și a unei societăți umaniste;

3.3.6. Va realiza și alte principii care rezultă din Constituția Republicii Moldova.

D. Mijloacele de realizare

3.4. Mijloacele de realizare a programului său sunt:

3.4.1. Propagarea și realizarea scopului și obiectivelor propuse în statut și în programul partidului;

3.4.2. Realizarea expertizei evolutive a proceselor social – politice și economice din țară;

3.4.3. Elaborarea programelor concrete în diferite domenii ale vieții social economice și contribuirea la realizarea lor;

3.4.4. Elaborarea și realizarea programelor de instruire în domeniul social politic și economic;

3.4.5. Pregătirea din partea Partidului a candidaților în organele reprezentative ale puterii de stat de toate nivelurile și desfășurarea campaniilor electorale în mod activ legal și cinstit;

3.4.6. Participarea la procesul de formare a organelor conducerii de stat;

3.4.7. Convingerea cetățenilor țării prin Demnitate și Credință și aderarea lor la Partid;

3.4.8. Crearea organizațiilor teritoriale – piramidale și solare a Partidului pe tot teritoriul Republicii Moldova și sporirea permanentă a numărului și simpatizanților partidului;

3.4.9. Crearea condițiilor politice și favorabile pentru activitatea membrilor de partid;

3.4.10. Organizarea simpozioanelor, conferințelor, seminarelor, consfățuirilor pe diferite probleme social-economice și politice cu prezentarea recomandărilor în domeniul respectiv.

3.4.11. Organizarea în cazurile de necesitate și în conformitate cu legea a mitingurilor, întrunirilor, demonstrațiilor, adunărilor și a altor manifestări de masă;

3.4.12. Colaborarea cu alte partide și mișcări social – politice pentru realizarea intereselor și obiectivelor comune, crearea blocurilor politice și electorale;

3.4.13. Realizarea inițiativelor legislative prin intermediul propriilor organe de conducere republicane asupra perfectării sau anulării legislației în vigoare contrare principiilor dreptului internațional și constituțional.

3.4.14. Partidul își propune să ajungă la guvernare în Republica Moldova, ca mijloc suprem de realizare a scopului propus.

IV. Resursele umane ale Partidului

4.1. Calitatea de membru al partidului este consemnată. Membru al partidului poate fi orice cetățean capabil al Republicii Moldova care a împlinit vârsta de 18 ani, care împărtășește principiile statutare și programatice ale partidului și lucrează activ pentru realizarea lor.

Membrul partidului nu poate fi concomitent și membru al altei organizații social-politice sau partid.

4.2. Primirea în calitate de membru al partidului se înfăptuiește de către organizația primară a partidului, organizația teritorială, sau de către organele de conducere republicane, în baza unei cereri respective, expusă în formă scrisă.

4.3. Calitatea de membru al partidului se confirmă prin adevărata de membru al "PUM", eliberată în conformitate cu ordinea stabilită de Biroul Permanent.

4.4. Membrii partidului au obligația de a plăti cotizația de aderare și cotizații lunare. Mărimea cotizațiilor și cota mijloacelor bănești defalcate în organele republicane de către organizațiile teritoriale din încasările lor se stabilește de către Consiliul Național al partidului.

Sunt scutiți de plata cotizației de membru pensionarii, studenții și persoanele neangajate în câmpul muncii.

Continuare din pag. 3

4.5. Membrii partidului pot depune, pe bază benevolă, cotizații cu destinație specială atât în formă bănească, cât și materială.

4.6. Excluderea din membru al partidului se înfăptuiește de către organizația primară sau de către organele ierarhic superioare sau republicane ale partidului în cazurile: eschivării de la îndeplinirea îndatoririlor asumate benevol, săvârșirii unor acțiuni ce contravin Statutului și Programului sau în dauna partidului; colaborarea cu alte formațiuni politice.

Plecarea membrului partidului la un loc de trai permanent peste hotarele republicii implică excluderea sa din partid.

4.7. Nu pot fi membri ai Partidului:

4.7.1. Persoanele care fac parte din alte partide sau formațiuni politice ;

4.7.2. Persoanele compromise moral și politic, care au fost condamnate pentru trădarea intereselor țării, corupției, alte infracțiuni și fapte antisociale ;

4.7.3. Persoanele care promovează extremismul, fascismul, anarhismul, rasismul, șovinismul și orice alte idei și acțiuni extremiste, care se contrapun drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

4.8. Înregistrarea membrilor Partidului se înfăptuiește centralizat la Chișinău, la sediu central al Partidului într-un registru special.

V. Drepturile și obligațiile membrilor partidului

5.1. Membrul partidului are dreptul:

5.1.1. să asiste cu drept de vot hotărâtor la adunările organizației teritoriale unde se află la evidență;

5.1.2. să aleagă și să fie ales în toate organele de conducere ale partidului ;

5.1.3. să-și expună liber opinia asupra tuturor chestiunilor discutate în cadrul partidului;

5.1.4. să participe la pregătirea hotărârilor ce vizează toate problemele politicii partidului în ordinea și limitele prevăzute de prezentul Statut;

5.1.5. să aibă acces la informația ce vizează diverse aspecte ale activității partidului;

5.1.6. să beneficieze de susținerea partidului față de organele puterii și conducerii în scopul de a-și apăra drepturile și interesele;

5.1.7. să propună și să fie propus candidat în deputați de orice nivel;

5.1.8. să părăsească benevol partidul.

5.2. Membrul partidului este obligat:

5.2.1. să respecte cu strictețe Statutul partidului, disciplina și să fie disciplinat;

5.2.2. să desfășoare propaganda ideilor și tezelor programatice ale partidului și să le susțină în toate organele și instanțele;

5.2.3. să consolideze rândurile partidului și să contribuie la sporirea calitativă a numărului de membri ai partidului ;

5.2.4. să plătească regulat cotizațiile de membru stabilite;

5.2.5. să execute deciziile organelor de conducere ale partidului.

5.3. Membrii partidului folosesc în lucrul său de partid numai metode democratice, nonviolente de luptă și anume: propaganda ideilor Statutului și Programului partidului în rândurile populației republicii; propagarea informației despre activitatea partidului prin convorbiri, relații, foi volante, scrisori deschise, inclusiv prin intermediul mijloacelor de informare în masă; participarea în lucrul organelor electorale; organizarea demonstrațiilor pașnice, a mitingurilor, grevelor. Fiecare membru al partidului

poartă responsabilitate personală în fața legislației Republicii Moldova.

5.4. Membrii partidului au dreptul la acțiuni independente și pot decide de sine stăpânitor la ce măsuri și în ce grad să participe, dar în aceste cazuri sînt obligați să se conducă de prevederile Statutului și Programului, ca să nu dăuneze intereselor partidului.

VI. Organele de conducere și control

6.1. Organele de conducere și control ale partidului sînt:

- Congresul;
- Consiliul Național;
- Biroul Permanent;
- Președintele;
- Comisia republicană de revizie.

6.2. Organul suprem de conducere al partidului este Congresul.

6.3. Congresul se convoacă nu mai rar decât o dată la cinci ani de către Consiliul Național.

6.4. Delegații la Congres se aleg la adunările organizațiilor teritoriale în conformitate cu norma de reprezentare și de prevederile stabilite de Consiliul Național.

6.5. Împuternicirile delegaților se confirmă de către Comisia de validare

6.6. Congresul este deliberativ dacă la lucrările lui participă 50%+1 (majoritatea simplă) din delegații aleși.

6.7. Președintele partidului, membrii Biroului permanent, Președintele Comisiei republicane de revizie participă la lucrările Congresului în conformitate cu prevederile art. 6.4 din prezentul Statut, cu drept de vot, de rând cu delegații.

6.8. Congresul partidului:

a) adoptă Statutul și Programul partidului, adoptă modificările și completările la Statut;

b) alege Președintele Partidului;

c) alege Consiliul Național, stabilește numărul de membri ai Consiliului Național și Comisia republicană de revizie;

d) examinează darea de seamă a Consiliului Național și a Comisiei republicane de revizie;

e) discută problemele partidului, elaborează strategia, tactica și metodele de realizare a lor;

f) adoptă decizii despre reorganizarea și lichidarea partidului.

6.9. Deciziile la Congres se adoptă prin simpla majoritate de voturi, exceptând subpunctele a) și f) ale punctului 6.8., pentru care este nevoie de 2/3 din voturi.

6.10. Modalitatea de votare la adoptarea deciziilor este stabilită de către delegații Congresului.

6.11. Președintele partidului exercită și funcția de Președinte al Consiliului Național și al Biroului permanent.

6.12. Congresul extraordinar se poate convoca la cererea Consiliului Național, a Președintelui Partidului, a Comisiei de revizie, a 1/3 membrilor de partid sau 1/3 a organizațiilor primare teritoriale de partid.

6.13. Organul inferior Congresului este Consiliul Național, componența căruia o constituie președinții Organizațiilor teritoriale ale partidului, membrii Biroului permanent, Președintele partidului, și alți membri ai partidului aleși la Congres;

6.14. Consiliul Național:

a) soluționează probleme strategice și tactice ale partidului în corespundere cu Programul, Statutul și deciziile Congresului; elaborează, cu titlu de inițiativă legislativă, propuneri asupra direcțiilor principale ale politicii interne și externe, precum și alte chestiuni ce nu țin de competența Congresului;

b) confirmă candidaturile pentru alegeri și organele de conducere;

c) convoacă Congresul partidului și stabilește norma de reprezentare;

d) la propunerea Președintelui partidului, alege vice-președinții, Secretarul executiv;

e) stabilește mărimile cotizațiilor de membri;

f) aprobă atribuțiile simbolice ale partidului.

6.15. Ședințele Consiliului Național se convoacă, după necesitate, dar nu mai rar decât o dată în 6 luni. Consiliul Național este competent de a lua decizii dacă la ședință sînt prezenți nu mai puțin de o jumătate din numărul membrilor. Deciziile Consiliului Național se adoptă cu o simplă majoritate de voturi.

6.16. Ședințele extraordinare ale Consiliului Național se pot convoca la cererea a nu mai puțin de 1/3 din membrii Consiliului.

6.17. Consiliul Național are dreptul să coopteze în componența sa noi membri în perioada dintre congrese.

6.18. Organul inferior Consiliului Național este Biroul Permanent, care este organul executiv principal.

6.19. Biroul Permanent se convoacă în ședință lunar.

6.20. Biroul Permanent este în drept de a lua decizii dacă la ședință sînt prezenți nu mai puțin de o jumătate din numărul membrilor. Decizia se adoptă prin simplă majoritate de voturi.

6.21. Ședințele Biroului permanent sînt convocate de către Președinte sau de secretarul executiv la indicația Președintelui.

6.22. Biroul permanent :

a) coordonează activitatea organizațiilor teritoriale ale partidului;

b) aprobă structura aparatului;

c) formează bugetul partidului, aprobă devizul de cheltuieli și venituri;

d) convoacă ședințele Consiliului Național, stabilește ordinea de zi;

e) coordonează activitatea organului de presă al partidului, aprobă și eliberează din funcție redactorul-șef al organului de presă;

f) organizează munca cotidiană în conformitate cu deciziile Consiliului Național și Congresului partidului;

g) adoptă decizii despre crearea organizațiilor de tineret, de femei, de profiluri în cadrul partidului;

h) adoptă decizii, alte acte ce țin de activitatea statutară a partidului (cu excepția celor ce țin strict de competența Congresului și a Consiliului Național), introduce schimbări și completări în ele;

i) aprobă adresa juridică a partidului și modificarea acesteia.

6.23. Pentru soluționarea unor probleme ce țin de interesele partidului se pot crea grupuri de lucru, Comisii și alte organe. Ordinea de creare și activitate a lor este stabilită de Biroul permanent.

6.24. În componența Biroului permanent intra:

a) Președintele partidului ;

b) Vice-președinții Consiliului Național;

c) Secretarul executiv al partidului;

d) Președintele Organizației teritoriale Chișinău;

e) Președinții organizației de tineret, femei sau de profil .

6.25. Biroul Permanent se convoacă și în ședințe după necesitate .

6.26. Persoana oficială de prim rang a partidului este Președintele partidului.

6.27. Atribuțiile Președintelui partidului:

a) exercită conducerea activității a Congresului, Consiliului Național și Biroului Permanent;

b) asigură formarea și realizarea strategiei politice a partidului;

c) încheie contracte și acorduri politice din numele partidului;

d) face declarații din numele partidului;

e) duce tratative cu alte partide și mișcări în scopul creării de blocuri electorale;

f) determină strategia și tactica acțiunilor partidului în cazul destabilizării

situației politice în Moldova, crizei puterii de stat în Moldova;

g) reprezintă partidul în relațiile cu Parlamentul, Guvernul, organele administrației publice, alte formațiuni social-politice din țară și de peste hotare;

h) propune Consiliului Național candidaturile pentru a fi alese în funcția de vice – președinte, secretar executiv, altor membri ai Prezidiului;

i) soluționează și alte chestiuni ce țin de conducerea activității partidului în conformitate cu legislația Republicii Moldova, precum și prezentul Statut.

6.28. Activitatea aparatului Biroului permanent este condusă de către secretarul executiv al partidului.

Secretarul executiv al partidului:

a) organizează activitatea orientată spre executarea deciziilor organelor de conducere ale partidului;

b) realizează activitatea de coordonare a comitetelor executive teritoriale ale partidului;

c) distribuie funcțiile colaboratorilor aparatului;

d) prezintă proiectul de state la ședința Biroului permanent

e) formează proiectul ordinii de zi a Biroului permanent;

f) examinează și proiectele de decizii propuse la ședințele Biroului permanent către comitee, comisii și grupe de lucru;

g) analizează executarea deciziilor adoptate anterior și informează periodic despre aceasta Biroului permanent;

h) realizează legătura cu Comisia republicană de revizie;

i) asigură organizațional activitatea Biroului permanent, comitetelor, comisiilor și grupurilor de lucru.

6.29. Comisia republicană de revizie, nu mai rar decât o dată pe an, efectuează controlul asupra activității financiare și de gospodărire a organelor de conducere, executării devizului de cheltuieli, utilizării averii.

6.30. Președintele Comisiei republicane de revizie este ales de către membrii comisiei.

6.31. Comisia republicană de revizie își convoacă ședințele conform necesității, dar nu mai rar decât o dată în trimestru.

6.32. Deciziile Comisiei republicane de revizie se adoptă prin majoritatea de voturi ale membrilor prezenți la ședințe.

6.33. Comisia republicană de revizie își exercită funcțiile sale pe baze obștești.

6.34. Expirarea împuternicirilor organelor de conducere și persoanelor oficiale ale partidului se efectuează în aceeași ordine ca și alegerea.

VII. Comisia de etică, litigii și petiții

7.1. Comisia de etică, litigii și petiții a partidului este aleasă de Congres și este organ de jurisdicție al partidului

7.2. Comisia de etică, litigii și petiții a Partidului se alege pe o perioadă de 5 ani fiind constituită din minimum 5 membri. Președintele și vicepreședintele comisiei se aleg prin vot deschis de către membrii săi pentru unul sau cel mult 2 mandate consecutive.

7.3. Comisia de etică, litigii și petiții a Partidului se întrunește la sesizarea organelor de conducere ale partidului sau din propria inițiativă.

7.4. Comisia de etică, litigii și petiții a Partidului are următoarele atribuții:

a) oferă consultații de specialitate în vederea soluționării cererilor adresate spre rezolvare organelor de conducere;

b) analizează cerințe de contestare a excluderii din partid și în caz de admitere a contestației înaintea cazului spre reexaminare și decizie Consiliului Național;

c) soluționează petițiile și demersurile

în legătură cu prevederile statutare ale partidului;

d) prezintă anual rapoarte de activitate în cadrul sesiunii Consiliului Național.

7.5 Președintele comisiei de etică, litigii și petiții a Partidului participă la sesiunile consiliului național și la ședințele biroului permanent având drept de vot consultativ.

7.6 Membrii comisiei de etică, litigii și petiții a Partidului nu pot fi aleși în organele de conducere și control ale partidului

VIII. Organizațiile teritoriale ale partidului

8.1. Organizațiile teritoriale ale partidului se creează la nivel de raion, municipiu, oraș și nu sunt persoane juridice.

8.2. Organizațiile teritoriale își exercită activitatea lor în conformitate cu cerințele Statutului și Programului partidului, cu legislația în vigoare a Republicii Moldova.

8.3. Organele de conducere și control ale organizațiilor teritoriale sunt:

- a) la nivel de raion, municipiu, oraș:
 - Conferința;
 - Consiliul raional, municipal, orașenesc;
 - Comitetul executiv;
 - Comisia de revizie;
- b) organizația primară trebuie cel puțin 5 membri ai partidului:
 - Adunarea generală
 - Președintele (în cazul când numărul de membri depășește de 25, atunci se alege comitetul executiv).

8.4. Conferința teritorială:

- a) alege Consiliul teritorial al raionului, municipiului, orașului și Comisia de revizie;
- b) analizează lucrul efectuat de Consiliul și Comisia de revizie între conferințe;
- c) alege delegații.

8.5. Conferința teritorială este convocată de către consiliul respectiv nu mai rar decât o dată în an. Deciziile se adoptă cu o simplă majoritate de voturi.

8.6. Consiliul raional, municipal, orașenesc:

- a) conduce activitatea organizațiilor teritoriale în perioada dintre conferințe;
- b) alege Comitetul executiv, președintele, vice-președintele și secretarul executiv al consiliului teritorial care intră în componența comitetului executiv;
- c) aprobă candidaturile pentru alegerile în organele locale de conducere.

8.7. Ședințele consiliului teritorial se convoacă de către comitetul executiv după necesitate, dar nu mai rar decât o dată în trimestru. Ele sînt considerate deliberative dacă la ele participă mai mult de jumătate din membrii consiliului. Decizia se adoptă cu o simplă majoritate de voturi.

8.8. Consiliul teritorial are dreptul, în perioada dintre conferințe, să coopteze noi membri ai partidului în componența sa și să excludă membrii ce nu fac față obligațiilor funcționale, cu aprobare ulterioară la conferința curentă.

8.9. Comitetul executiv convoacă ședințe lunare.

8.10. Comisia teritorială de revizie, după necesitate, controlează activitatea financiară a organizațiilor teritoriale,

informează consiliul și Comisia republicană de revizie despre încălcările depistate.

8.11. Adunarea generală a organizației primare:

- a) alege președintele, vice-președintele și secretarul executiv;
- b) alege comitetul executiv;
- c) alege delegații;
- d) adoptă decizii privitor la primirea în membri ai partidului, examinează cazurile de ieșire din rândurile partidului;
- e) determină candidații la funcția de primar și de consilieri ai primăriei respective.

8.12. Adunarea generală se convoacă, în caz de necesitate, dar nu mai rar decât o dată la 3 luni. Deciziile se adoptă cu o simplă majoritate de voturi ale membrilor prezenți la adunare.

8.13. În cazul comiterii sistematice din partea organizației teritoriale a unor acțiuni evidente contradictorii scopurilor și principiilor Programului și Statutului partidului, activitatea acestei organizații poate fi sistată prin decizia Consiliului Național

IX. Patrimoniul partidului

9.1. Partidul poate avea cu drept de proprietate: clădiri, utilaj, edituri, mijloace de transport, precum și altă avere necesară pentru soluționarea problemelor statutare.

9.2. Partidul este proprietarul averii transmise de membri în contul cotizațiilor

de aderare și lunare, precum și a celei procurate în condiții ce nu contravin legislației în vigoare a Republicii Moldova.

9.3. Partidul creează și lichidează, în ordinea stabilită de legislație, întreprinderi și organizații autogestionare ce posedă drepturi de persoană juridică. Veniturile se folosesc numai pentru îndeplinirea cerințelor statutului.

9.4. Mijloacele bănești ale Partidului se formează din contul cotizațiilor de intrare și de membru al Partidului din veniturile provenite din activitatea mijloacelor de informare în masă, organizarea festivalurilor, expozițiilor, lecțiilor, realizarea literaturii politico-sociale, materialelor de agitație, articolelor ce conțin propria simbolică, precum și din alte încasări ce nu contravin legislației în vigoare.

9.5. Bugetul partidului și darea de seamă despre îndeplinirea lui se aprobă la Biroul permanent.

9.6. Partidul nu poartă răspundere pentru datorile și obligațiile membrilor săi, precum și aceștia nu sunt responsabili pentru obligațiile partidului.

X. Ordinea sistării activității

10.1. Activitatea partidului poate fi sistată prin decizia Congresului sau în cazurile prevăzute de legislație. Lichidarea sau reorganizarea partidului se realizează în ordinea stabilită de legislație și de Statut.

PROGRAMUL PARTIDULUI UMANIST DIN MOLDOVA

adoptat la Congresul de constituire al Partidului Umanist din Moldova (PUM) la 10 decembrie 2005

I. Principii generale

Partidul Umanist din Moldova întrușează în rândurile sale toate păturile societății civile:

- Toți cetățenii Republicii Moldova – băștinași și de alte etnii, care contribuie la crearea bunurilor materiale și spirituale ale societății moldovenești
- Țăranii Moldovei, care constituie elementul primordial al naționalității noastre, care sunt însuși țara
- Intelectualitatea care îmbogățesc și dezvoltă cultura, știința, toți care au grijă de sănătatea spirituală și fizică a poporului
- Tineretul și tânăra generație care sunt viitorul țării
- Vărstnicii, care sunt bogăția intelectuală a neamului și poporului nostru, care asigură succesiunea generațiilor și stabilitatea întregii societăți
- Toți cetățenii Moldovei, creștini ortodocși, cei care apără biserica creștin – ortodoxă, și alte confesiuni conlocuitoare.

Partidul colaborează cu toți cei care consideră că fundamentul societății noastre trebuie să fie democratizarea societății, a ordinii și a dreptului, a economiei de piață și a protecției sociale adecvate care vor edifica Umanismul social – politic Demnitatea Umană, Națională și Credința.

Programul partidului conține sarcini și scopuri umane și naționale indisolubil legate de iubire față de neam, de țară prin devotament și patriotism.

Partidul Umanist din Moldova se angajează să reprezinte politic pe toți cei care cred în democrație și în valorile ei, în desăvârșirea fiecărui om și afirmarea Demnității sale.

Scopul și obiectivele Partidului Umanist din Moldova

Partidul Umanist din Moldova promovează și implementează doctrina umanismului social – politic, apărarea și propagarea Demnității Umane, Naționale și Credinței, apărarea bisericii ortodoxe creștine, prin implementarea principiilor general umane, a virtuților creștine și morale.

Scopul primordial al partidului este integritatea țării și edificarea societății umane în Republica Moldova, soluționarea practică, pragmatică a dezvoltării societății moldovenești, soluționarea contradicțiilor majore manifestate în sistemul politic contemporan, afirmarea unei înalte calități sociale și spirituale a vieții în Republica Moldova. Pentru realizarea acestor deziderate partidul își propune să devină de guvernământ.

II. Analiza situației din societate

1. Depresia economică și sărăcia
Reformele întotdeauna au dus la deprimarea social-economică. Aceasta este caracteristic pentru prima perioadă a reformelor. În ultimii ani Republica Moldova

trece printr-o etapă de transformare a economiei și a principiilor economice spre relațiile de piață. De etatizarea proprietății de stat, restructurarea întreprinderilor industriale, reforma funciară și a complexului agro-industrial, ne încadrarea noilor mecanisme economice au dus la reducerea în perioada 1990-2000 a volumului produsului intern brut. Rolul industriei în economia națională a scăzut de 2 ori. Investițiile statului au scăzut simțitor în toate domeniile economiei naționale și mai ales în agricultură. Investițiile în agricultură s-au micșorat de 17 ori. Politica investițională și investițiile în această perioadă nu s-au soldat cu succes. Calitatea vieții populației în Moldova s-a redus simțitor. Veniturile reale ale populației s-au micșorat de 10 ori. Republica Moldova a devenit cea mai săracă țară din Europa. Sărăcia a luat amploare în toate aspectele vieții. Cauzele sărăciei parțial sunt apreciate de reforme economice neadecvate iar pe de altă parte de șomaj, neajunsul locurilor de muncă, furturile, de etatizarea neadecvată, neîndeplinirea legii, eschivarea de la achitarea impozitelor, contabilitatea dublă, salarii mizerabile care nu acoperă coșul minim de consum, existența economiei tenebre. Anual indicele Dezvoltării Umane Durabile (DUD) în Republica Moldova scade cu 2-3 puncte.

2. Maladiile societății contemporane, monopolizarea puterii, criza demnității și moralității sociale

Maladia sau problema primordială a Republicii Moldova este dezmembrarea ei teritorială, care necesită o rezolvare vitală. Criza profundă în care se află economia Moldovei, în mare măsură este apreciată de imperfecțiunea mecanismelor economice dar, și de slăbirea, micșorarea impunătoare a sistemului administrării de stat. Până în prezent nu sunt definite principiile și infrastructura administrației de stat. Am trecut de la sistemul parlamentar la cel prezidențial argumentând necesitatea anume a aspectului managerial. Ulterior am purces sistemul semi - prezidențial, semi – parlamentar, ca mai apoi să trecem completamente la cel parlamentar. Neaprecierea în domeniul administrării puterii de stat își are rolul său în diminuarea economiei și stării social politice. Sistemul administrării de stat este un sistem principal și principal în dirijarea efectivă a economiei naționale și dezvoltarea sociumului. Puterea de stat nu trebuie să se izoleze de la societate. Aici trebuie să aibă loc o interacțiune, o interconexiune, o conlucrare în interesul întregii societăți. Anume din aceste corelații trebuie să apară acordul social asupra funcțiilor și obligațiilor atât a statului, a cetățeanului cît și a sociumului la general. De aici trebuie să pomească contribuția și perfecționarea bazelor legislative și a sistemului de drept. Sistemul de drept trebuie să reglementeze drepturile și obligațiile fiecărei puteri în

Continuare din pag. 5

stat. Adică principiul separării puterilor trebuie să determine strict funcțiile fiecărei puteri. Spre exemplu puterea legislativă trebuie să determine politica dezvoltării statului, stabilirea programelor guvernamentale, aprecierea politicii fiscale, alocarea finanțelor, aprobarea posturilor executive, etc. Puterea executivă trebuie să administreze programele guvernamentale, să execute legile în vigoare, să colecteze veniturile prin impozite, să cheltuiască finanțele la decizia puterii legislative etc. Puterea judiciară trebuie să interpreteze legile și să soluționeze litigiile. Acesta trebuie să fie foarte bine determinat pentru fiecare putere, pentru fiecare ramură a puterii, pentru fiecare verigă infrastructurală. Numai așa vom forma sistemul puterii de stat pe care îl dorim. Legislația trebuie perfecționată dar nu schimbată radical, de la un principiu la altul. De altfel trebuie să fie reglementate în Constituție drepturile și obligațiile organelor executive de resort a ministerelor și serviciilor, etc. Dar trebuie foarte bine să fie stipulate și responsabilitățile autorităților publice în fața poporului. Trebuie să menționăm că ar fi necesară și o ideologie statală, orientată la valorile umane și la includerea Republicii Moldova în procesul mondial de dezvoltarea a civilizației umane. Trebuie să fie clar ce fel de stat construim, nu capitalism, nu comunist, dar un stat bazat pe drept, o societate a posibilităților egale, o societate cu o economie liberală, și totodată un stat social cu o politică socială adecvată.

Situația este agravată și prin faptul că economia tenebră de care este bolnavă economia noastră și a generat multe maladii care blochează activitatea atât a organelor puterii de stat cât și inițiativa cetățeanului. Partidul consideră că la momentul actual acest sistem de administrare de stat este incapabil de a crea condiții reale de dezvoltare economică și socială a țării.

PUM consideră, având la bază studiul cognitiv, că în societatea noastră alături de criza economică au apărut o multitudine de maladii așa ca extremismul și separatismul, birocrațismul, egocentrismul și egoismul, mercantelismul, mita corupția și abuzul, ura, trădarea, care au generat sărăcie, neîncredere, frică socială, nemulțumire, favoritism, protecționism și parazitism, intoleranță, desfrâu și dezmațul, etc. Toate acestea nu permit și nu asigură dezvoltarea adecvată a societății moldovenești. Ele au dus la neîncrederea în ziua de mâine, neîncrederea în statul Republica Moldova, în viitorul țării, au generat migrații excesive, externe a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare ce pune în pericol forța umană și intelectuală a țării pe de o parte, iar pe de alta distrugerea institutului familiei și a genofondului țării. În așa fel se pierde Demnitatea Umană și Națională. Se fac tentative asupra credinței - bisericii creștin-ortodoxe, care necesită integrare și unire.

3. Discrepanța dintre putere și popor. Divizarea societății între foarte bogați și săracii

a. Discrepanța dintre putere și popor
Sistemul electoral din Republica Moldova nu asigură alegerea de către cetățeni a deputatului care iar apăra interesele din punct de vedere teritorial. Anume alegerile care au loc pe listele electorale de partid nu asigură dreptul fiecărui cetățean la alegerea unui om concret nemijlocit. Deputații nu poartă răspundere personală și nu știu care sunt alegătorii lor. Listele electorale de partid nu au în principiu devotamentul față de cetățeni, față de țară, responsabilitate dar comportă un interes de grup, de apărarea bușinesului. De regulă personalitățile

notorii, profesioniștii nu pot nimeri pe listele electorale fiindcă anume aici se naște corupția și hoția. Între cetățenii Republicii Moldova, societate și puterea de stat nu există un dialog continuu, nu există un acord social cu privire la funcțiile și obligațiile statului și funcționarilor ei. Nu există responsabilitate pentru guvernare. Se atestă imperfecțiunea bazei legislative și a sistemului de drept, a actelor normative. Chiar și în cazul existenței legii, nu este prevăzut mecanismul de control asupra executării ei. Deseori legile se contrazic cu actele normative, iar uneori chiar și cu Constituția. Ceea ce confirmă deciziile Curții Constituționale. Legile nu se acordă, nu sunt consultate cu părerea cetățenilor țării iar ulterior mecanismele de executare nu sunt adecvate, ceea ce dă naștere Nihilismului sau Sabotajului. Nu tot timpul organele puterii de stat examinează cerințele cetățenilor. Nu întotdeauna se execută deciziile judecătorești.

Deseori în relațiile dintre putere de stat și cetățeni se implică protecționismul, mituirea, cumătrismul, etc. La moment puterea nu reprezintă interesele poporului.

b. Divizarea societății între foarte bogați și săraci

Cea mai mare rușine a societății noastre este sărăcia. Republica Moldova a devenit cea mai săracă țară din Europa. Atât sărăcia cât și cerșitul au devenit niște maladii cronice ale societății noastre și totodată o rușine națională. Sunt elemente ce aparțin haosului social-economic. Sărăcia și cerșitul sporesc infracționalitatea.

Pe de altă parte unii cetățeni, folosindu-se de mecanisme dubioase au acaparat averi estimate în milioane și miliarde. Acesta dă naștere la mândrie, la prostie și la ură. Apare nemulțumirea majorității cetățenilor. Nu se întreprind măsuri pentru legalizarea economiei tenebre. Cetățenii evidențiază fărădelegile care pot provoca instabilitate în societate.

III. Direcțiile prioritare de dezvoltare a societății moldovenești

1. Organizarea statală

PUM va depune toate eforturile pentru integrarea țării, păstrarea și apărarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, folosind toate metodele politice, economice, diplomatice. Concomitent va lupta pentru demnitate umană, drepturi, responsabilități și posibilități egale indiferent de naționalitate, loc de trai, etc.

Partidul va pleda consecvent pentru stabilirea ordinii în stat, respectarea legii, lichidarea totală a criminalității, corupției, mituirii. Se va duce o luptă aprigă contra extremismului și de dreapta și de stânga, naționalismului, șovinismului și nihilismului. Partidul va promova o politică de control din partea societății civile a tuturor organelor de stat.

Sistemul judiciar trebuie să fie un pilon al statalității, să fie echitabil, să fie respectat principiul că toți cetățenii sunt egali în fața legii indiferent de starea socială, naționalitate, post, apartenență etnică. Imunitatea de deputat trebuie să fie exprimată în parlament și să se extindă numai asupra concepțiilor și pozițiilor politice dar nu a diferitor acțiuni mai ales cu aspect de încălcarea a legislației.

PUM consideră că organizarea statală a Republicii Moldova trebuie să reprezinte un stat independent și suveran.

În condițiile geopolitice actuale și de perspectivă ale Republicii Moldova - edificarea unui stat democratic bazat pe drept, pe o economie de piață și o politică socială adecvată, a unui stat multietnic și multiconfesional, cu problema transnistreană, „statute speciale” ale unor teritorii etc., - este nevoie de o idee modernă, care ar uni toată societatea și ar fi

acceptată în Europa și în lume. De fapt, ideea în cauză stă la baza Declarației de Independență a Republicii Moldova din 27 august 1991. Este necesar ca băștinașii și reprezentanții etniilor conlocuitoare pe de o parte, iar guvernarea și Opoziția, pe de altă parte, să se consolideze și să se unească în jurul ideii prosperării țării. Astfel, considerăm că ideea națională trebuie să includă următoarele principii:

1. Statul trebuie să fie unitar. Nici federalizarea, nici confederația, nici statutele speciale acordate unor regiuni nu vor rezolva problema integrității țării. Divizarea teritorial-administrativă adecvată, stabilirea și delegarea funcțiilor puterii și administrației locale, stabilirea și divizarea bugetelor - toate acestea trebuie să fie stipulate în Constituție. De asemenea, în Constituție trebuie să fie consfințită existența statului unitar Republica Moldova, cu o singură cetățenie - cetățean al Republicii Moldova. Totodată, trebuie să fie stipulate garanțiile constituționale ale etniilor conlocuitoare, precum și excluderea oricăror forme de discriminare - etnică, confesională, sexuală etc. Toți suntem cetățeni ai statului Republica Moldova și ne bucurăm de aceleași drepturi și obligațiuni. Doar acest principiu stă la baza cetățeniei Europei!

2. Unitate națională. Populația băștinașă și etniile conlocuitoare trebuie să formeze o unitate națională - poporul Moldovei.

3. Dialog social continuu. Acest dialog, în condițiile informării veridice a societății, trebuie să fie permanent între Putere și Opoziție. Și drepturile Opoziției trebuie să fie stipulate în Constituție. De asemenea, acest dialog se va desfășura neîntrerupt între stat și societatea civilă. Anume acest dialog social trebuie să relanseze principiul reciprocității și al interdependenței în societatea moldovenească.

4. Justiție adecvată. Trebuie să implementăm principiul „toți sunt egali în fața legii”.

Ținând cont de cele expuse mai sus, considerăm că ideea națională modernă - unitatea națională - indiferent de naționalitate, confesiunea, sexul și vârsta celor ce locuiesc în Republica Moldova, ar fi cea mai adecvată perioadei pe care o traversăm.

Partidul va acorda o atenție permanentă și consecventă îmbunătățirii sistemului administrării de stat și eliminării disproporțiilor și interconexiunilor neadevate în structura puterii de stat. Vom pleda pentru delimitarea clară, dar și reală a obligațiilor și responsabilităților tuturor ramurilor puterii de stat care trebuie să fie separate - legislativă, executivă și judecătorească.

Statul Republica Moldova trebuie să fie un stat prezidențial. Aceasta va facilita o guvernare adecvată și eficientă.

Președintele trebuie să fie ales de tot poporul și trebuie să fie garantul Constituției. Anume președinția supraveghează constituționalitatea îndeplinirii legilor.

Parlamentul este ales de către popor în număr de 71 deputați. 50 % din deputați sunt aleși pe circumscripții uninominale sau unimandatare. Ceilalți deputați sunt aleși pe lista partidelor politice. În așa fel parlamentul va fi constituit din 2 camere. Camera reprezentanților și camera deputaților. Parlamentul este în drept și dator să formeze majoritatea parlamentară și să creadeză guvernul.

Guvernul este susținut și votat de majoritatea parlamentară. Primul ministru își alege echipa și este subordonat constituției și parlamentului.

PUM va promova o politică pentru delimitarea atribuțiilor și responsabilităților puterii centrale și locale.

PUM va realiza o politică de reducere a organelor controlului de stat. Organele de control nu trebuie să fie, „în slujba ambițiilor particulare a unor funcționari”.

Partidul va promova o politică adecvată în domeniul resurselor umane bazată pe profesionalism, competență, devotament față de țară și popor, oameni demni de posturile ce le vor ocupa. În selectarea cadrelor vor fi folosite nu numai apartenența de partid dar competența în urma concursurilor speciale. Partidul va lupta cu vehemență împotriva gerontocrației, protecționismului, cumătrismului, etc.

Partidul aduce o politică adecvată pentru reîntoarcerea potențialului uman și intelectual, profesional al cetățenilor Republicii Moldova care muncesc peste hotarele țării. Vom face tot posibilul pentru reîntoarcerea demnității umane și naționale, încrederii în țară, în stat, în neam și în viitorul prosper al Republicii Moldova. Partidul va crea condiții, folosind toate mijloacele inclusiv diplomatice pentru ajutoarea deasporilor de moldoveni în diferite țări ale Europei și lumii.

Partidul va duce o politică în domeniul relației stat biserică, considerând că ele sunt despărțite. În același timp vom promova o politică de introducere a religiei ortodoxe creștine în școală, o politică adecvată în privința asigurărilor sociale și medicale a fetelor bisericesti. Vom apăra biserica ortodoxă creștină, care este un atribut al demnității noastre de neam.

2. Ideologia statală

Statul și societatea moldovenească are nevoie de o ideologie nouă orientată la valorile umane și integrarea Republicii Moldova în valorile civilizației europene și mondiale. În calitate de ideologie partidul propune concepția umanismului, a Demnității Umane și Naționale, implementarea virtuților morale și divine, a drepturilor și responsabilităților, a posibilităților egale. Avem nevoie de o mentalitate și un intelect global, contemporan, de implementare a valorilor democratice fundamentale, de o idee națională modernă, de a edifica real statul de drept și statul social, de educație și cultură, de civilizația sociumului, de o familie sănătoasă de unitatea bisericii creștin-ortodoxe, de credință în Dumnezeu, neam, țară și viitor, care ne-ar asigura dezvoltarea umană unită, durabilă, securitatea și ne va păstra identitatea ca popor și națiune. Anume această concepție ca ideologie statală poate soluționa în mod firesc problema renașterii iubirii față de credința ortodoxă, față de țară, față de neamul românesc, ne poate renaște spiritul patriotic și poate duce la o purificare a relațiilor umane în societatea moldovenească. Prin implementarea acestei concepții în societate putem crea o nouă atitudine care ne-ar permite afirmarea noastră în Europa și în lume, ne-ar păstra unitatea religiei creștin-ortodoxe, institutul familiei și genofondul țării.

PUM consideră o problemă primordială care ar duce la consolidarea societății noastre, rezolvarea problemei Ex-lor. Propunem ca funcționarii de stat de diferit rang să nu fie excluși din viața publică, dar să le fie apreciat un statut de consilier în dependență de locul ocupat în ierarhia de funcțiuni.

3. Programul economic

Partidul a propus programul dezvoltării economico sociale obiectivul căruia este securitatea economică a statului și calitatea înaltă a vieții fiecărui cetățean și fiecărei familii. Programul economic se bazează pe asigurarea stabilității politice a țării, integritatea ei, crearea mecanismelor economice de stimulare a antreprenoriatului, crearea noilor locuri de muncă, investiții în dezvoltare și nu în consum, excluderea economiei tenebre. Partidul duce o politică de parteneriat între stat și patronat.

Vor fi apreciate prioritățile economiei naționale și respectiv politica exportului și importului. Vom consolida piața internă și

preponderent sectorul agrar al economiei naționale – producerea, desfacerea, piața externă și internă. Se va duce o politică de asigurare a întreprinderilor un ajutor în domeniul marketingului, corelării cererii și ofertei. Vom asigura principiul de creare și utilizare a potențialului științific tehnologic, utilizarea tehnologiilor producerei și a produselor ecologic pure. Vom transforma Republica Moldova într-un teritoriu ecologic pur. Vom consolida resursele naturale și vom minimaliza pierderile.

Programul prevede păstrarea participării statului la dirijarea economiei și a monopolului statului în unele spectre ale economiei naționale, reorganizarea sistemului impozitar, excluderea economiei tenebre, lărgirea și consolidarea pieții interne, protecția antreprenoriatului, politică adecvată creditar bancară, antrenarea resurselor financiare în economia națională. Aprecierea priorităților externe a economiei. Programe speciale pentru politica în domeniul resurselor umane, pregătirea și perfecționarea cadrelor etc.

Partidul propune dezvoltarea atât a municipiilor, orașelor cât și a satelor. Formarea infrastructurii economico – sociale și programe speciale – drumurile internaționale, naționale, raionale și sătești. De asemenea asigurarea comunităților cu apă potabilă, rețele ingineresti, asigurarea cu gaze.

Programul economic va asigura securitatea statului, securitatea economică, energetică securitatea ecologică, a sănătății, alimentației, persoanei, care în ansamblu va asigura dezvoltarea umană durabilă în Moldova, păstrarea Demnității Umane și Naționale a statului nostru.

4. Spiritualizarea Societății

Partidul își reafirmă și promovează drepturile cetățenilor la accesul liber față de valorile naționale și universale, la informație, apartenență religioasă și optează pentru Concepția umanistă social – politică a Demnității Umane și Credinței

A) Învățământul

1. Sistemul de învățământ e necesar să fie mixt și divizat – de stat și privat
2. Învățământul general obligatoriu trebuie finanțat din bugetul statului
3. De introdus în programul școlii generale istoria religiei ortodoxe creștine
4. Sistemul universitar mixt și divizat.
5. Finanțarea instituțiilor de învățământ superior de stat trebuie să fie din bugetul statului. Se acceptă și pregătirea specialiștilor la instituțiile de stat prin contract în afară de universitatea de medicină și farmacie. Medicii trebuie pregătiți la comanda de stat. Medicina privată poate pregăti medici la universitatea de stat de medicină și farmacie stabilind contractual necesitățile.
6. Sistemul postuniversitar poate fi mixt, de stat și privat.
7. Necesitatea omologării diplomelor universitare și armonizarea pregătirii de specialitate în conformitate cu cerințele conferinței de la Bologna

B) Știința

1. Știința fundamentală trebuie finanțată din buget la comanda de stat
2. Se admite și finanțarea prin donații, contracte, granturi etc.
3. Fiecare savant este o personalitate și poate efectua cercetări individual sau în grup
4. Știința din Republica Moldova trebuie să-și găsească locul ei în Europa și în lume
5. E necesar de creat și de implementat sistemul – cercetare, dezvoltare și de implementare în practică. Transferul tehnologic poate fi finanțat polivalent. El trebuie să dispună de scutire impozitare.

C) Cultura

1. Cultura trebuie finanțată din buget.
2. Trebuie create mecanisme care ar stimula și propaga valorile cultural, programelor de stat pentru dezvoltarea obiectelor de cultură și istorie.
3. Oamenii de cultură trebuie asigurați de stat

D) Educația fizică și sportul

1. Sportul trebuie să devină o prioritate și trebuie susținut de stat
2. Competițiile sportive naționale și internaționale sau mondiale, campionatele sau olimpiadele trebuie finanțate din bugetul statului.
3. Sportivii performanți trebuie să aibă susținere financiară din partea statului.
4. E necesară elaborarea unor mecanisme efective de stimulare a educației fizice și sportului în mase.

E) Mass-media

1. În societate trebuie implementată independența reală a mijloacelor de informare în masă

F) Limba română – limbă de stat și plurilingvismul

Partidul va promova politica limbii de stat și a plurilingvismului în conformitate cu cadrul european comun de referință. Partidul va crea și va realiza unitatea strânsă între limba de stat, limba română și limbile etniilor conlocuitoare. În așa fel se va crea o unitate strânsă între cetățenii Republicii Moldova și se va atinge un obiectiv comun în domeniul cultural.

G) Religia

1. Neamestecul statului în treburile religiei și a religiei în treburile statului;
2. E necesară unitatea bisericii ortodoxe creștine;
3. Excluderea extremismului religios și a speculațiilor pe marginea libertății la confesiune;
4. Protecția și asigurările sociale a feților bisericești;
5. Introducerea cursului de religie în școală.

5. Politica socială

În domeniul social partidul realizează consecvent programul privind securitatea umană, protecția socială și dezvoltarea durabilă a omului, solidaritatea societății în asigurările sociale. Partidul va stabili prin lege minimul social pentru toată populația și corelația lui cu procesele inflaționiste, va combate sărăcia, creând noi locuri de muncă și excluderea șomajului: Identificarea șomerilor după vârstă, teritoriu, sex, profesie, micșorarea duratei șomajului pentru fiecare șomer (evidență nominală în timp, reprofilare și reangajare în câmpul muncii), în viață va fi aplicată o politică adecvată față de tineret – protecția familiei, asigurarea cu spațiu locativ, garantarea studiilor, o politică creditar bancară în acest domeniu, echitate socială și medicală. Partidul aduce o politică în domeniul protecției ajutorului social și asigurările sociale și pentru grupurile socialmente vulnerabile. În societatea noastră trebuie exclusă existența cerșetorilor și oamenilor lăsați în voia sorții. Fiecăru cetățean statului trebuie să-și asigure acest minim social și să fie îndeplinite necesitățile vitale – acoperiș deasupra capului, îmbrăcăminte și încălțăminte, hrană suficientă. Acest nivel de protecție socială a fiecărui cetățean trebuie să crească în dependență de dezvoltarea societății. Partidul va insista la elaborarea și adoptarea Legii, privind minimul de servicii și asistențe sociale garantate de stat, indiferent de grupurile sociale, vârstă, apartenență religioasă etc. Această lege trebuie să cuprindă toți cetățenii Republicii Moldova. Protecția socială va cuprinde și protecția socială a țăranului, a angajatului, a omului de cultură, a savantului, a tineretului studios,

a oamenilor bătrâni și numai decât a fețelor bisericicești. Vor fi specificate corelațiile cetățean și șansa socială. Responsabilitatea statului în fața cetățeanului. Va fi elaborat și implementat programul special de combatere a sărăciei care va cuprinde minimul de existență socială garantată de stat și specificate grupurile de populație care trebuie titulate de stat (persoanele de vârstă a III, familiile cu un singur părinte, handicapat și singuratici, șomerii etc.). Politica în domeniul combaterii sărăciei va fi corelată atât cu nivelul sărăciei cât și crearea noilor locuri de muncă – dezvoltarea și stabilitatea microeconomică, procesul de adaptare socială, dinamică și echitabilă. Deschiderea de noi întreprinderi, politica adecvată creditar bancară a antreprenoriatului, lărgirea întreprinderilor existente, reprofilarea, integrarea și reorientarea profesională a șomerilor, o politică adecvată de încadrare în câmpul muncii, cererea de specialiști, pregătirea cadrelor, integrarea în producere, profesii noi. De asemenea se va duce o politică adecvată în direcția folosirii forței de muncă mai ales a tineretului.

Un aspect important al politicii sociale aplicate de partid va constitui patronajul de către stat al cetățeanului pe parcursul vieții sale de la naștere până la moarte, se va acorda o atenție deosebită și prioritară protecției mamei și a copilului, protecției maternității, stimulării maternității în special a mamelor cu mai mult de trei copii, crearea condițiilor pentru dezvoltarea copiilor. Vor fi determinate adecvat concediul de sarcină și de maternitate, asigurat cu subsidii de stat, asigurarea medicală gratuită a gravidelor, a lăuzelor și a mamelor cu copii de până la șapte ani. Asigurarea cu medicamente gratuite în perioada respectivă, asigurarea salariilor pe perioada maternității egală cu coșul minim de consum plus cincizeci de procente.

Sistemul de sănătate va fi sistemul mixt care va include medicina de stat, finanțat de bugetul consolidat pentru ocrotirea sănătății mamei și a copilului, maladiile sociale, grupurile sociale specifice de populație care vor rămâne sub tutela statului. Medicina prin asigurare va fi obligatorie și benevolă cu specificarea profilurilor politiei de asigurare. Se va dezvolta medicina privată. Acest sistem al sănătății va asigura minimum gratuit de asistență medicală și nu de servicii medicale, care este stipulat în constituția Republicii Moldova. Un loc primordial în politica de sănătate o să fie acordată securității, igienei și sănătății la locul de muncă – securitatea sănătății la locul de muncă, cultura locului de muncă și procesul de producere, lupta cu factorii nocivi, de risc care provoacă maladii somatice infecțioase și profesionale, lupta cu maladiile profesionale, un program special pentru fiecare proces de muncă profesională, diminuarea invalidității profesionale. De asemenea, Partidul consideră prioritar și promovarea concepției securității ecologice, conștientizarea impactului mediu – om – sănătate, asigurarea păstrării balanței ecosistemelor (apa, aerul, solul, îmbunătățirea indicilor de bază a chimizării, radioactivitatea alimentară etc.), educația ecologică a populației, perfecționarea legislației ecologice și afirmarea ecologiei de piață, care este un concept nou propus de PUM.

Un loc aparte în politica socială va fi distribuit pentru diminuarea handicapului în Republica Moldova – elaborarea concepției noi de expertiză a vitalității, prelungirea duratei concediului medical în legătură cu incapacitatea temporară de muncă, lupta cu maladiile cronice ce provoacă invaliditatea, diagnosticul prenatal și genetic al malformațiilor congenitale, reabilitarea bolnavilor cu handicap, reorientarea lor profesională, reîntregirea lor în procesul de producere

(program economic specific la nivel național și local).

Partidul va duce o politică în domeniul resurselor umane – supravegherea proceselor demografice, ameliorarea sporului natural al populației, diminuarea mortalității generale și infantile, diminuarea handicapului și încadrarea invalizilor în câmpul muncii, o politică adecvată de pregătire a cadrelor și evaluare a lor.

Un loc deosebit în politica socială, partidul îl va distribui în domeniul protecției bătrânilor și a grupurilor sociale speciale – asigurarea bătrâneții, a pensilor adecvate, a asistenței medicale și farmaceutice, a protecției sociale, a grupurilor specifice: familii cu un părinte, cu un bătrân, cu un invalid sau handicapat, alocațiile familiare selective etc.

Partidul va depune toate eforturile pentru a crea mecanisme speciale de asigurare a acumularilor personale a fiecărui cetățean. Garantul principal în respectarea drepturilor omului va fi statul. Partidul nu va permite discrepanța în societate dintre foarte bogați și foarte săraci. Populația săracă, persoanele din grupurile socialmente vulnerabile vor fi obiectul grijii permanente din partea statului. Acest rol al statului în asigurarea protecției sociale a fiecărui cetățean de sărăcie va fi prevăzută într-o lege specială. Considerăm că anume așa politica socială va aprecia liniștea în societate, consensul național și va asigura Demnitatea și vrednicia cetățeanului.

Politica socială va fi partea componentă a statului social, a statului bazat pe relațiile de piață și a unui stat bazat pe drept unde cetățeanul și statul au și drepturi și obligațiuni.

6. Politica externă

În domeniul politicii externe Partidul pledează consecvent pentru introducerea în practică a principiului – țările mari fac politică mare iar cele mici politică deșteaptă.

Politica externă trebuie să fie axată pe interesele statului și a cetățenilor Republicii Moldova.

Demnitatea statului, demnitatea națională și demnitatea cetățenilor Republicii Moldova trebuie să devină valoarea supremă în toate acordurile internaționale la care Republica Moldova poate fi parte.

Colaborarea militară a Republicii Moldova poate fi admisă în exclusivitate pentru asigurarea securității statale.

Toate acordurile internaționale trebuie să aibă ca laitmotiv suveranitatea politico – economică a Republicii Moldova.

Partidul consideră că politica externă trebuie implementată în direcția promovării și integrării Republicii Moldova în valorile europene și mondiale. Toate contractele trebuie să aibă principii reciproc acceptabile și reciproc avantajoase și să nu lezeze drepturile cetățenilor Republicii Moldova, drepturile Republicii Moldova și drepturile internaționale.

Politica externă trebuie să contribuie la dezvoltarea social economică a țării, democratizarea societății, protecției sociale a tuturor cetățenilor Republicii Moldova aflați în țară cât și peste hotarele ei.

Politica externă va fi axată și pe asigurarea suveranității economice a țării și orientării externe a economiei.

Politica externă colaborările reciproc avantajoase vor fi în primul rând cu țările vecine, comunitatea europeană, CSI și ONU, inclusiv cu toate organismele internaționale, europene și mondiale.

Partidul consideră, că doar promovarea unei politici externe înțelepte va favoriza aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, își va asigura un loc în Europa și în lume. Sensul și condiția de bază a acestei integrări trebuie să fie asigurarea intereselor Republicii Moldova și a poporului ei.

Umanismul creștin

„Omul e, în creștinism, obiectul unei infinit mai mari afecțiuni ca în păgânism: este afecțiunea lui Dumnezeu care îl ridică din stadiul de creatură umilă și păcătoasă la rangul de columnă sfințită între pământ și cer.”

(preotul Ioan G. Coman în „Probleme de filosofie și literatură patristică”)

Umanismul e o concepție de viață care încunună perioadele zise de aur ale clasicismului elen și clasicismului latin. Umanismul reprezintă un sistem de principii, valori și realizări, fișnit din geniul minunat al vechilor eleni, văzut ca o cucerire considerabilă a spiritului omenesc. Problema centrală a umanismului este descoperirea și prețuirea pînă la exaltare a tuturor potențelor umane care, educate și promovate prin toate mijloacele științei și ale artei, sunt în măsură să ofere, ca rezultat, tipul omului ideal, o încarnare desăvârșită a frumosului și binelui. Apariția unei asemenea făpturi armonioase nu e un produs spontan al naturii. Ea are ca temeiuri, aplicații ale unor principii și adevăruri pentru care lumea s – a strădui și a sângerat milenii de-a rândul.

Cea dintîi și cea mai solidă temelie a umanismului este descoperirea rațiunii și a rolului ei hotărâtor în programarea și trăirea vieții. O rațiune autonomă,

degajată de balastul superstițiilor și al convențiilor, orientată exclusiv spre cercetarea adevărului și căutarea armoniilor în lume și mai ales la om. Aceste armonii nu sunt însă posibile fără cultul măsuri și al frumosului. Frumusețile umaniste sunt atât somatice cât și spirituale. Dreptatea, cumpătarea și răbdarea sint alte coordonate ale tipului umanist. Înțelepciunea e regina tuturor acestor virtuți, iar dorul nesfârșit de viață e susținătorul lor. Fundalul larg pe care se desfășoară toate aceste podoabe ale spiritului omenesc este libertatea.

S-a zis că apariția creștinismului a însemnat prin concepția și practica lui de viață, extirparea integrală a umanismului și înlocuirea lui cu acea filosofie și morală de sclavi, care ar fi desfigurată atât de dureros demnitatea și mândria umană. În realitate, predica evanghelică și gândirea patristică n-au eliminat, ci au reformat și transformat umanismul greco-latin. Principiul umanist al încrederii nelimitate în puterile omului a fost corectat în sensul că omul fiind o creatură cu puteri limitate, încrederea în el trebuia să fie precedată și pregătită de încrederea în Cel Atotputernic, care dispune de energii nelimitate. Rațiunea este însuși chipul lui Dumnezeu în om. Ferirea ei de orgoliu și de nedreptate, adică de păcat, și orientarea ei continuă după datele revelației și după lumina cea neapusă a harului, îi asigură o funcționare

care îl ridică pe om până la îndumnezeire. Căutarea frumosului umanist e completată prin iubirea frumosului spiritual și transcendent. Dorul nesfârșit de viață al grecului și latinului păgîn e corectat și completat în sensul că viața de aici fiind un stadion în care ne pregătim pentru a intra în viața eternă, se cuvine ca existența noastră în trup s-o trăim demn și frumos. Există, deci, un umanism creștin, adevărat, integral.

Umanismul creștin este de fapt o sinteză din adevărurile permanente ale păgânismului cu creștinismul. Amândouă acestea insistă asupra valorii unice a personalității umane. Elementele care intră în compoziția umanismului creștin sint prezentate de Sf. Grigore astfel: „Orice om rezonabil va conveni că din toate bunurile ce ne stau la dispoziție, cultura este cel mai de seamă. Nu vorbesc numai de această cultură mai nobilă care este a noastră (a creștinilor) ..., ci și de cultura profană... Din această cultură noi luăm ce este folositor pentru viață și pentru satisfacții, înlăturăm ce este primejdios... Noi am reținut din cultura profană ce este căutarea și contemplarea adevărului. Am înlăturat ceea ce duce la demoni, la eroare și la prăpastia ruinei. Dar chiar aceste erori ne pot sluji pentru evlavie, făcându – ne să înțelegem binele prin contrast cu răul... Prin urmare nu se cuvine a condamna știința, pentru că le place unora să o afirme. Cei ce susțin o asemenea părere trebuie socotiți drept nepricepuți și ignorați, care ar vrea ca toată lumea să li se asemene, pentru ca să ascundă în fața comunității, insuficiența lor personală și să scape de reproșul de incultură”.

Umanismul ortodoxiei românești

Se poate vorbi de un umanism al ortodoxiei românești? Cu siguranță. Umanismul ortodoxiei românești a purtat mai mult un caracter popular. Deși poate fi considerat modest în aparență, umanismul popular al ortodoxiei românești are meritele lui. El a fost cadrul spiritual al neamului românesc de – a lungul evoluției sale până în pragul epocii moderne și contemporane. El a creat o omogenitate de simțuri între rândurile populare, împărțind aceeași credință vie, ortodoxă. Acest umanism a făcut comuniunea românilor din Ardeal, Muntenia și Moldova. Cu caracterul său popular, el a evitat de a crea mai târziu neînțelegeri între fiii drept credincioși ai țării. Sentimentul ortodox a fost acela care a generat lupta pentru creștinătate împotriva păgînilor, diferența ostașilor și cumînțenia sătenilor. El a făurit ideea solidarității creștine, frățietății și păcii.

Înainte de a apărea în creații literare sau în imitații literare mai înalte, umanismul ortodox românesc răsare, ca expresie a neîntreruptului umanism bizantin, întâi în literatura populară și în iconografia bisericească, prin acea sinteză eleno – creștină care îmbină sibilele și vechii filosofi eleni cu sfinții și sfințele calendarului nostru. În *Cronicile* noastre vechi, în *Legenda Sfintei Cruci*, în *Cheia Înțeleșului*, apoi în picturile murale de obicei exterioare, ale multor din Bisericile Bucovieni, Moldovei, Munteniei se află pomenite sau pictate nume ori chipuri de sibile, filosofi greci, înțelepți iudei și orientali. Aceste sibile sunt un reflex al umanismului grec în ortodoxia românească. Dacă sibilele au rol de prevestitoare ale venirii Mîntuitorului, filosofii prezenți în iconografia ortodoxă și creștină în general simbolizează pregătirea spirituală a lumii păgîne pentru primirea Evangheliei. E semnificativ că atît sibilele cît și filosofii sint pictați de cele mai multe ori nu înăuntrul, ci în afara bisericii, pe zidurile exterioare. Sibilele și filosofii reprezintă încercările spiritualității păgîne de a duce lumea în împărăția mîntuirii, care e Biserica. Aceste încercări au reușit mai mult sau mai puțin în misiunea lor. În orice caz, ele fac parte – deși modest – din economia mîntuirii. Iată de ce ele intră, așa de armonios, în sinteza umanismului creștin.

Sub influența mai mult sau mai puțin directă mai întâi a Renașterii bizantine umanismul popular exprimat prin iconografie și prin literatura populară începe să se ridice la trepte din ce în ce mai înalte. Umanismul ortodoxiei românești începe cu timpul să se manifeste prin cultura însăși pe care și – o asimilează un număr

de membri ai clericului superior, unii dintre boieri sau dregători și chiar unii dintre domni. Amintim doar Mitropolitii Varlaam și Dosoftei, deși exemplele de ierarhi ortodocși cu cunoștințe de umanism grec sau umanism latin sunt mai multe. Clericii noștri totuși, cu mici excepții, n – au avut norocul unor dregători români, ale căror cunoștințe umaniste grefate pe substanță ortodoxă erau superioare celor ale clericilor. Lucrul se explică prin educația aleasă umanistă pe care aceștia au primit – o în tinerețe la școlii vestite peste hotare, prin deseori și uneori lungile lor călătorii în străinătate și în fine prin crearea de legături culturale internaționale. Nicolae Milescu, Constantin Duca, Dimitrie Cantemir și Mavrocordai sint elevii „Marii Școli” a Patriarhiei din Constantinopol; Miron Costin este elevul școlilor umaniste din Polonia etc.

Una dintre notele specifice ale umanismului ortodoxiei românești este caracterul său democrat și nu aristocrat. În timp ce umanismul greco – roman pur se adresează unui cerc restrîns de inițiați, savanți și literați, umanismul ortodox românesc se adresează întregului popor. Acesta urmărește nu formarea unei oligarhii culturale, ci luminarea întregului popor.

Umanismul ortodox românesc este făuritor de cultură. El a găsit o cultură frumoasă ortodoxă la apariția lui. Dar el o adîncește, o amplifică și o orientează în sensul realizării clasicismului creștin. Pentru anumite servicii pe care le aducea Rusiei la Poartă, Milescu cere țarului drept răsplătă subvenții pentru mănăstiri, școli, etc. Preocuparea de a ridica nivelul cultural al poporului e prezentă în sufletele tuturor umaniștilor noștri, în deosebi clericilor.

Printre cele mai prețioase opere de cultură pe care umanismul românesc le – a adus țării, au fost în primul rînd tipografiile. Ele au fost introduse de Biserica încă din secolul XVI. Din tipografiile de la Trei Ierarhi, de la Cîmpulung, de la Tîrgoviște etc. au ieșit mii de cărți: cărți de slujbă, cazanii, pravile, cărți originale în greacă sau slavonă, prelucrări, compilații și mai ales traduceri. Traducerile în limba românească sint unul din meritele excepționale ale umaniștilor români. La început aceste traduceri sunt greoaie, dar continua lor șlefuire va aduce și naturalețe și armonie. Cazanlia lui Varlaam, Noul Testament al lui Simion Ștefan, lucrările Mitropolitului Dosoftei și Biblia de la 1688 desăvîrșesc unitatea limbii literare. Biblia de la 1688 este considerată un monument literar fără pereche. Expresia ei e o limbă unitară și cel mai important substrat al limbii noastre literare.

Traducerea Bibliei a răspîndit învățătura de carte pînă în straturile de jos ale poporului.

Tot sub aripa umanismului se promovează artele bisericești ca: arhitectura, sculptura, gravura; acestea evoluează spre clasicism, cînd se ia legătura directă cu Bizanțul sau se primește influența venețiană. Bisericile de la Curtea de Argeș, de la Trei Ierarhi și cele brîncovenesci sint expresii artistice ale celui mai pur umanism creștin.

Umanismul ortodox românesc este național și ecumenic în același timp. El atrage atenția asupra originii daco – romane și se străduiește să elaboreze o cultură românească. Dar în același timp el este ecumenic prin universalismul însuși al Bisericii și prin năzuința realizării unui tip de om ideal: omul eleno – creștin în cadrul românismului.

Umanismul clasic și umanismul românesc au apusene sint raționaliste. Umanismul românesc nu e raționalist, ci credincios. Formula care acoperă întreaga perioadă a umanismului ortodox românesc este: „tot ce e bun și frumos, este pentru slava lui Dumnezeu”. Operele cronicarilor stau pe bază morală – religioasă, iar arta este esențialmente religioasă. Biserica fiind instituția care prin excelență făcea cultură, umaniștii ortodocși deveneau teologi și încă uneori teologi de seamă.

Umanismul ortodox românesc, fidel continuator al umanismului clasic creștin, este o considerabilă forță socială. În trecut el a organizat, prin Biserica, relațiile sociale, el a dat privilegii, el făcea singur asistența socială, el trimitea ajutoare la Locurile Sfinte.

Acest umanism e omenos și generos, ca Isus Hristos însuși. „El ne – a modelat sufletul după ortodoxie și a făcut din noi unul din neamurile cele mai ospitaliere și mai sensibile la nenorocirea altora” (preotul Ioan G. Coman).

Umanismul ortodoxiei românești culminează cu sfinții săi. Sfinții români exprimă, ca toți sfinții de altfel, un raport de dulcețată și de intimitate a sufletului omenesc cu Dumnezeu. Faptele unora dintre sfinții noștri au un rol hotărâtor în viața națională prin promovarea celui umanism eroic, fără de care noi am fi dispărut ca neam. Scena dintre Daniil Sinastru și Ștefan cel Mare învins în lupta de la Valea Albă – Războieni respiră același umanism patriotic.

Ortodoxia românească e purtătoare și promovatoare de umanism; nu de un umanism pur păgîn, ca acela care face esența culturii vechi greco – latine, ci de un umanism sinteză, în care pe lângă elenism și latinism intră mai ales creștinism.

PUM 2006

Buletin informativ

ADRESA REDACȚIEI

str. V. Lupu 16/1,
Chișinău, MD 2004,
Republica Moldova

ECHIPA REDACȚIEI

Corina GÎRLĂ
Galina CAMINCEANU
Leonid AXINTE

Banca “Mobiasbancă” SA,
filiala nr.4, bd. Dacia
Cont curent în lei
22248014985444
Codul băncii 280101810

